

Tendenser i privatforbruget

Danskerne køber færre varer, men flere flyveture

Danskernes forbrug er ikke kommet op i gear efter finanskrisen. Det er overraskende, for normalt ligger forbruget lavere i krisetider og højere i opgangstider. En gennemsnitlig husstand bruger 9 procentpoint mindre af sin indkomst på forbrug i dag (2017), end den gjorde tilbage i 2010. Vi bruger bl.a. relativt færre penge på cigaretter og alkohol, og vi bruger relativt færre penge på varekøb af fx tøj og møbler. Samtidig bruger vi relativt flere penge på færdigretter og udenrigsflyvninger.

af analytiker **Sofie Holme Andersen**

31. juli 2019

Analysens hovedkonklusioner

- En gennemsnitlig husstand bruger 73 pct. af sin indkomst efter skat på forbrug. Tilbage i 2010 lå forbrugsandelen ud af disponibel indkomst på 82 pct.
- Noget kunne tyde på, at vi er blevet lidt mere sundhedsbevidste, klimabevidste og tidsbevidste i vores forbrug. Men tendenserne er ikke entydige. Selv om vi fx bruger relativt færre penge på tøj og sko, har vi ikke skåret ned på forbruget af udenrigsflyvning, som er steget med 54 pct. siden 2010.
- Forbruget af alkohol og tobak er relativt set faldet med 27 pct. siden 2010, mens forbruget af fastfood og take away er steget med 23 pct. alene fra 2016 til 2017.

Kontakt

Analytiker

Sofie Holme Andersen

Tlf. 33 55 77 18

Mobil 61 27 58 24

sha@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

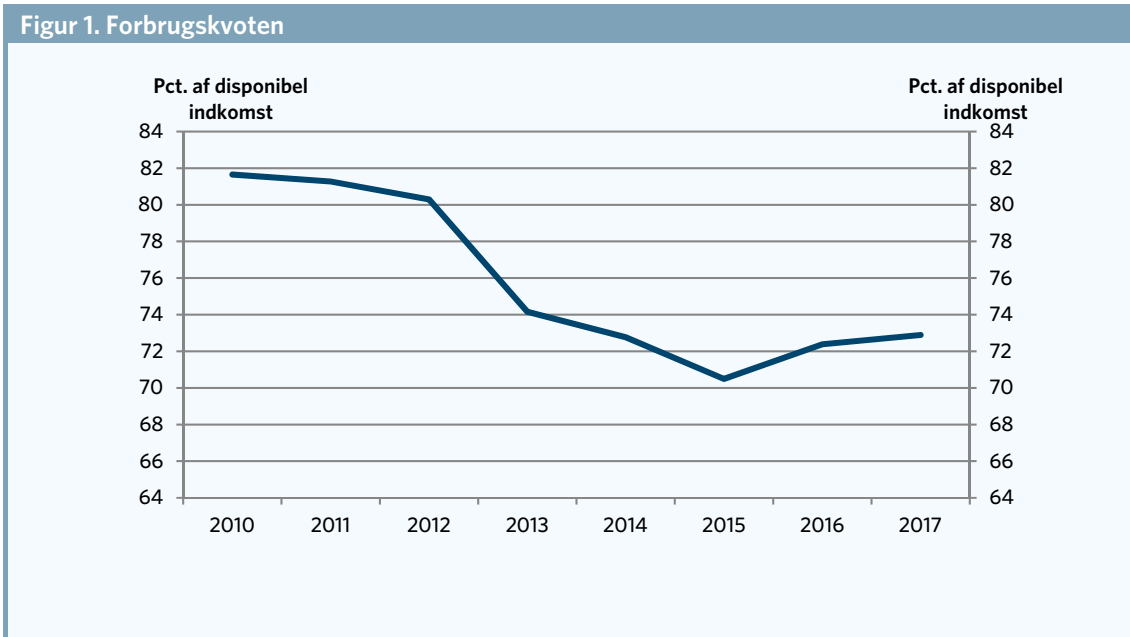
Tlf. 33 55 77 16

Mobil 28 68 34 60

ss@ae.dk

Danskerne bruger relativt færre penge på forbrug

Danskernes forbrug er ikke kommet op i gear efter finanskrisen. Den del af den disponible indkomst, dvs. indkomsten efter skat, der bliver brugt på forbrug, er faldet med 9 procentpoint fra 2010 til 2017. Det ses af figur 1. I 2010 blev knap 82 pct. af den disponible indkomst forbrugt, mens det i 2017 var faldet til knap 73 pct. Dermed er danskernes opsparing steget gennem de senere år. Det er bemærkelsesværdigt, at forbruget bliver ved med at ligge lavt på trods af, at økonomien er inde i en højkonjunktur. Det var bestemt ikke opsvingstider i 2010 eller i 2013 – tværtimod var vi i disse år mærket af krisen. Alligevel blev der såvel i 2010 som i 2013 forbrugt mere ud af disponible indkomst, end der gør i dag (2017).

Anm.: Forbrugskvoten er opgjort som en gennemsnitlig husstands forbrug i procent af en gennemsnitlig husstands disponible indkomst.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Forbrugsundersøgelsen.

Vi forbruger altså mindre. Men hvad er det, vi bruger færre penge på?

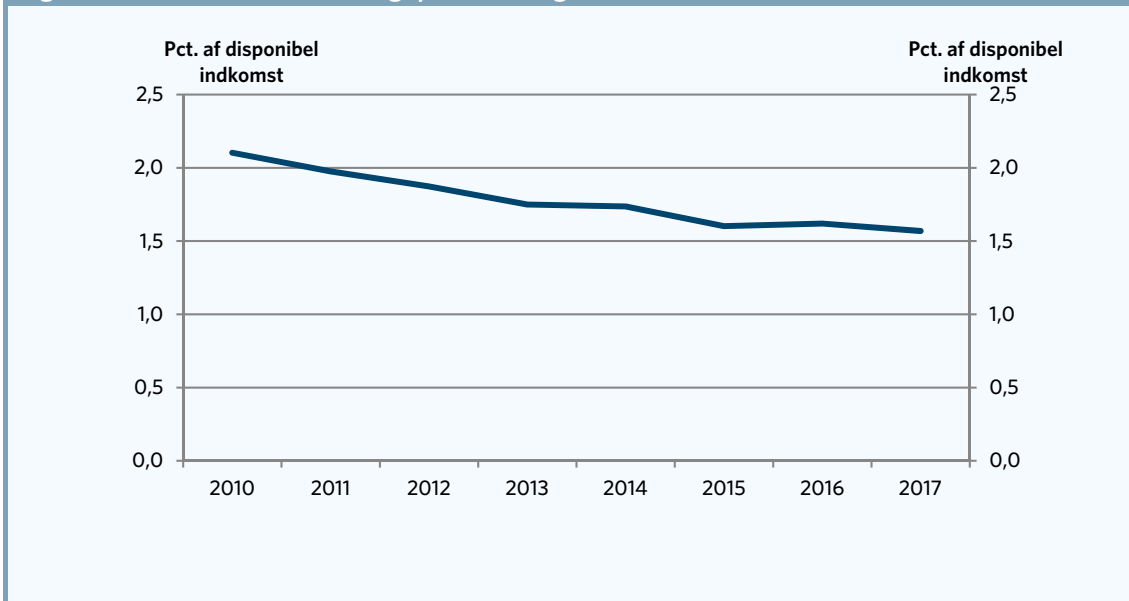
Faldet er bredt fordelt, og der er sket et relativt fald i 9 ud af de 12 forbrugsgrupper¹, som forbruget indeles i. I det følgende dykker vi ned i nogle konkrete forbrugstendenser. Der er nemlig noget, der kunne tyde på, at vi er blevet mere sundhedsbevidste – i hvert fald når det kommer til sprut og smøger. Vi er måske også blevet mere klimabevidste – dog er vi slet ikke klar til at droppe flyveren. Endelig kunne det se ud som om, at vi gerne vil købe os mere tid.

Sundhed: Vi ryger og drikker mindre

Siden 2010 er forbruget af tobak og alkohol gået ned. En gennemsnitlig husstand brugte i 2017 1,6 pct. af deres disponible indkomst på tobak og alkohol, hvilket er et fald på knap en fjerdedel i forhold til 2010. Dette ses i figur 2. Heraf er det særligt cigaretter, der bliver købt færre af – der købes for 1.800 kr. mindre, når man tager højde for prisudviklingen. Faldet i forbruget af cigaretter skal dog ses i sammenhæng med, at afgiften på cigaretter blev øget både i 2010, 2012 og 2014, hvilket kan have spillet en rolle for det faldende forbrug.

¹ De 12 forbrugsgrupper er: 1) fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer, 2) alkoholiske drikkevarer og tobak, 3) beklædning og fodtøj, 4) boligbenyttelse, elektricitet og opvarmning, 5) møbler, husholdningsudstyr og husholdningstjenester, 6) sundhed, 7) transport, 8) kommunikation, 9) fritid og kultur, 10) uddannelse, 11) restauranter og hoteller og 12) andre varer og tjenester.

Figur 2. Andelen af indkomst brugt på alkohol og tobak

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Forbrugsundersøgelsen.

En undersøgelse af danskernes rygevaner fra Kræftens Bekæmpelse bekræfter, at der overordnet set har været en faldende tendens i rygningen siden 2010. Dog med en stigning de seneste år, fra 2016 til 2018. I 2018 er det 23 pct. af befolkningen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist.²

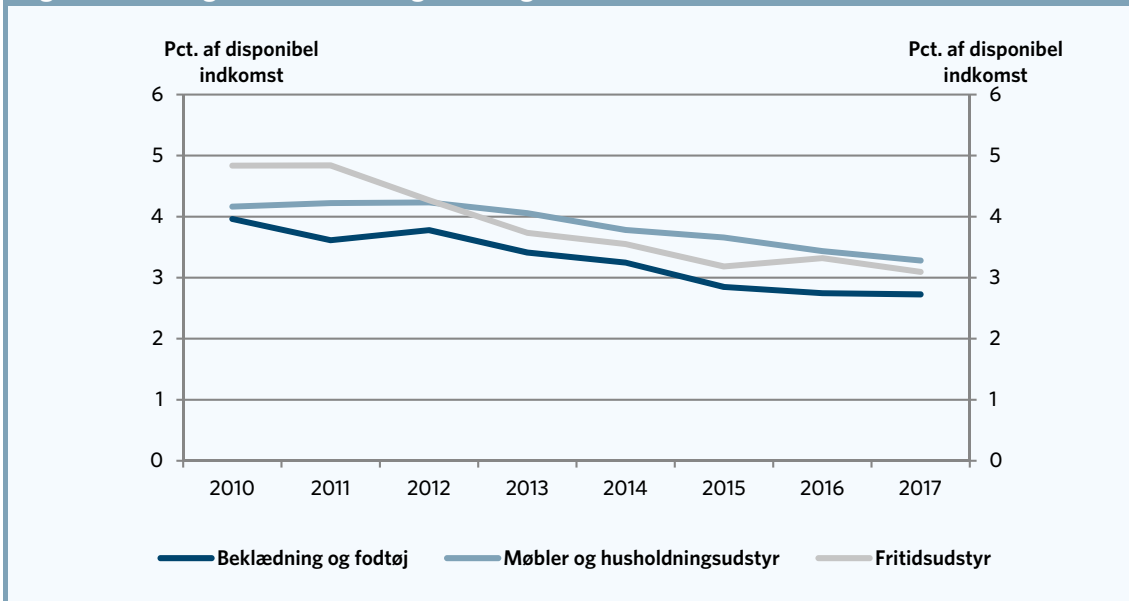
Klima: Vi er mere klimabevidste - og dog

Dét, at vi forbruger mindre, skyldes særligt et lavere forbrug af varer. Forbruget af beklædning og fodtøj er faldet med 1,2 pct. af disponibel indkomst mellem 2010 og 2017, forbruget af møbler og husholdningsudstyr er faldet med 0,9 pct. af disponibel indkomst, og fritidsudstyr er faldet med 1,7 pct. af disponibel indkomst. Samlet ser der overordnet ud til at være en tendens mod et mindre vareforbrug i perioden fra 2010 til 2017, hvilket ses i figur 3.

Det faldende forbrug kan være et resultat af en voksende klimabevidsthed, f.eks. at man køber mere genbrug, eller at man bare køber mindre i det hele taget. Klimabevidstheden får dog et hak, når man ser på et af de steder, hvor den gennemsnitlige danske husstand har brugt flere penge siden 2010 - nemlig fly. Forbruget af udenrigsflyvninger er steget med hele 54 pct. i perioden, når man tager højde for prisændringer, ligesom udenlandske pakkerejser er steget med 25 pct.

² Se analysen her: <https://www.cancer.dk/forebyg/undga-roeg-og-rygning/fakta-om-rygning/voksnes-rygevaner/>

Figur 3. Udvikling i det reale forbrug af udvalgte varer

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Forbrugsundersøgelsen.

Tid: Vi forsøger at købe os tid

En tredje tendens i forbruget peger i retning af, at der bliver brugt flere penge på varer eller tjenester, der kan spare os tid. F.eks. blev der i 2017 brugt en lidt større andel af forbruget på rengøring og vinduespudsning end i 2010.

Udover rengøring er madlavning også et sted, hvor der kan spares tid. De senere år er der kommet endnu flere muligheder for at hente mad udefra, uden nødvendigvis at skulle bevæge sig ud på en restaurant. Færdigretter og take away er populært. Dog er disse først for alvor kommet ind i forbrugsundersøgelsen i 2016. Det er derfor ikke muligt at se på udviklingen tilbage til 2010. Men bare fra 2016 til 2017 er der sket en markant stigning i forbruget af færdigretter og take away. Forbruget af fastfood og take away er steget med 23 pct. fra 2016 til 2017, når man renser for prisændringer, mens forbruget af færdigretter er steget med hele 83 pct.